

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: Hyvinvointi ja turvallisuus

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnot ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Yhteisöllinen oppilashuolto on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

TAVOITTEET:	ESIMERKKISISÄLTÖJÄ:	ESIMERKKITOTEUTTAMISTAPOJA:
<p>Yhteisötaso:</p> <p>Tavoitteena koulujen toimintakulttuuri, jossa</p> <ul style="list-style-type: none">- on turvallista (perusta oppimiselle)-on yhteiset toimintatavat (ennustettavuus)-ei kiusata-on tasa-arvoinen, kunnioittava ilmapiiri- lapsi kohdataan kiireettömästi <p>Yksilötaso:</p> <p>Ohjataan oppilasta ymmärtämään hyvinvoinnin laaja-alaisuutta (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen hyvinvointi)</p> <p>Terveelliset elämäntavat</p> <p>Turvallinen liikenneympäristö, piha, rakennus, välineet ja varusteet</p>	<p>Fyysinen hyvinvointi:</p> <p>Fyysinen hyvinvointi ja terveys perustuvat ravinnon, levon ja liikunnan tasapainoiseen kokonaisuuteen</p> <p>Psyykinen hyvinvointi:</p> <p>Vuorovaikutus, keskustelutaidot</p> <p>Yhteistyötaidot</p> <p>Mielenterveyden hoitoon liittyvät taidot:</p> <ul style="list-style-type: none">-itsetuntemus-sosiaaliset taidot-keskustelutaidot-tunne-elämän taidot-empatiataidot <p>Sosiaalinen hyvinvointi:</p> <p>Some ja mediataitojen huomiointi</p> <p>Oppilaskuntatoiminta</p>	<p>Fyysinen hyvinvointi</p> <ul style="list-style-type: none">-liikuntapäivät-3. sektori mukaan, tutustuminen lajeihin-välkäratoiminta ja sporttivälkkät-Luokasta luontoon, Ulos oppimaan! (valmiit materiaalit ja koulutus)-pulpetista ulos tai monipuolisemmat oppimisympäristöt <p>Psyykinen hyvinvointi</p> <ul style="list-style-type: none">-kuraattori ja psykologipalvelut-varhainen puuttuminen ja matala kynnyks tarttua ongelmiin-oppilashuollon saumaton yhteistyö-tukioppilastoiminta-kummioppilastoiminta-vertaissovittelijat-KiVa, Askeleittain, Lions, Friends opetustuokiot ym. valmiit toimintamallit ja hankkeet <p>Sosiaalinen hyvinvointi</p> <ul style="list-style-type: none">-oppilaskuntatoiminta omalla koululla ja oppilaskuntien välinen yhteistyö- lasten osallistaminen koulutyön suunnitteluun ja toteuttamiseen-sosiaalisten taitojen tukeminen

<p>Syntyy kipinä omaehtoiseen liikkumiseen</p>	<p>Turvallisuus: Perehtyminen turvataitoihin Ensiaputaidot Turvalliset työtavat Liikenneturvallisuus</p>	<p>-SOME taidot ja niiden edistäminen</p> <p>Turvallisuus:</p> <ul style="list-style-type: none"> -organisaatiossa yhtenäiset toimintatavat -turvakävely -perehdytyskansio tulokkaalle/sijaiselle -teemapäivät - liikenne, EA jne. -poistumisharjoitukset ym. -vierailut ja yhteistyötasot esim. poliisi, palo- ja pelastusalan ihmiset
--	---	--

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: OSALLISUUS JA DEMOKRAATTINEN TOIMINTA

Esimerkkiehdotuksia: Osallistutaan ja vaikutetaan, Käydään kylässä, Minä ja media, Koulumatkani

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäsenenä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

TAVOITTEET:	ESIMERKKISISÄLTÖJÄ:	TOTEUTTAMISTAPOJA:
<p>Oppilas harjoittelee osallistumista, demokratiaa ja vaikuttamista lähiyhteisöstä käsin.</p> <p>Oppilas esittää itselleen merkityksellisiä kysymyksiä ja pyrkii edistämään niiden toteutumista.</p> <p>Oppilas osallistuu oppimiskokonaisuuden tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnitteluun.</p> <p>Oppilas kehittää suvaitsevaisuuttaan ja ymmärrystään erilaisuutta kohtaan meillä ja maailmalla.</p> <p>Oppilas työskentelee eri-ikäisten ihmisten kanssa luovasti erilaisissa vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteissa.</p> <p>Oppilas edistää kestävästä kehitystä omassa koulu- ja lähiyhteisössään.</p>	<p>Osallistutaan ja vaikutetaan:</p> <p>Yhteistyö omassa koulussa eri luokkatasoilla, yhteistyö eri koulujen kesken kotimaassa sekä kansainvälisellä tasolla</p> <p>Toiminta kestävän kehityksen edistämiseksi omassa koulussa ja kotikunnassa</p> <p>Käydään kylässä:</p> <p>Yhteistyö koulun ulkopuolisten ryhmien ja yhteistyötahojen kanssa</p> <p>Vierailut</p> <p>Minä ja media</p> <p>Tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstejä</p> <p>Koulumatkani:</p> <p>Perehdytään lähiympäristöön eri näkökulmista:</p> <p>- lähiympäristö rakennettuna, sosiaalisena ja luonnonympäristönä</p>	<p>Oppilaskunta</p> <p>Kummi- ja tukioppilastoiminta</p> <p>Oppilas- ja opettajavaihdot, ystävyyskoulut</p> <p>Seurakunta</p> <p>Nuorisotoimi</p> <p>Yrityskylä</p> <p>Työpaikat, yritykset, muut oppilaitokset, järjestöt, yhteisöt, vanhainkoti.</p> <p>Paikallisuutiset lehdistössä ja internetissä</p> <p>Pienimuotoiset tutkimukset: haastattelut, tulosten koonti ja esittely, vaikuttaminen</p>

.	<ul style="list-style-type: none"> - historia: Vesilahti ennen ja nyt - turvallisuus ja viihtyisyys - kestävä kehitys 	
---	--	--

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: **OPPIVA YHTEISÖ TOIMINTAKULTTUURIN YTIMENÄ**

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

TAVOITTEET:	ESIMERKKISISÄLTÖJÄ:	TOTEUTTAMISTAPOJA:
<p>Oppilas osallistuu opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnitteluun.</p> <p>Oppilaalla on mahdollisuus kiireettömään opiskeluun.</p> <p>Oppilaat toimivat yhdessä ja oppivat myös toisiltaan.</p> <p>Oppilas syventyy työskentelyyn ja työn loppuun saattamiseen.</p> <p>Oppilas arvioi omaa työskentelyään säännöllisesti ja pitkäjänteisesti.</p>	<p>Oppilas osallistuu yhdessä sovitun projektin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.</p> <p>Oppilaan omien opiskeluvalmiuksien kehittäminen ja arviointi tapahtuu koko työskentelyajan.</p> <p>Projektiin/työskentelyyn sisältyy eri tahoilta saatuja palautteiden ja tutkimustiedon hyödyntämistä.</p> <p>Opetuksen tulee tukea oppilaan vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä opetuksessa.</p>	<p>Teemajuhlien tai -päivien suunnittelu ja järjestäminen koko koulun yhteistyönä</p> <p>Yhteiset toiminnalliset koulupäivät vanhempien kanssa</p> <p>Toiminnalliset pop up-pajat eri teemoihin liittyen</p> <p>Taidenäyttelyn järjestäminen omalla koululla</p> <p>Vierailut koulun ulkopuolella näyttelyissä/messuilla</p> <p>Yrityskylä</p> <p>Oppilaskunta</p> <p>Kummitoiminta</p>

<p>Oppilas rohkaistuu kokeilemaan, yrittämään ja tutkimaan sekä oppimaan myös virheistä.</p> <p>Oppilaalla on mahdollisuus fyysiseen aktiivisuuteen oppimistilanteissa.</p>	<p>Opetuksessa tulee huomioida myönteisen palautteen merkitys oppilaalle.</p> <p>Tehtävien/projektin valinnalla tuetaan yhdessä toimimista ja opiskelua myös luokkahuoneen ulkopuolella.</p> <p>Fyysistä aktiivisuutta lisäävien toimintatapojen kehittäminen yhteistyössä oppilaiden, opettajien ja eri yhteistyötahojen kanssa.</p>	<p>Joustava koulupäivä / lepoaika koulupäivän aikana (esim. yksi oppitunti, jolloin mahdollisuus lepoon, liikkumiseen, harrastamiseen, oppilaskunnan toimintaan)</p> <p>Metsämörri-retket eskarin ja päiväkodin yhteistyönä</p> <p>Jumppapallot istuimena, istuintyyntyt</p> <p>Säädettävät hissipöydät</p> <p>Tuoliton koulupäivä</p> <p>Opettajien yhteinen suunnittelu-aika ja eri koulujen opettajien välinen yhteistyö</p> <p>Yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa</p>
---	---	---

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävä elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävä elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävä arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuden yhteisön jäsenenä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

TAVOITTEET:	ESIMERKKISISÄLTÖJÄ:	TOTEUTTAMISTAPOJA:
<p>Oppilas ymmärtää että kaikkea ei ole rajattomasti.</p> <p>Oppilaan luontosuhde vahvistuu.</p> <p>Oppilas toimii ympäristön hyväksi ikätasonsa mukaisesti.</p>	<p>Luonnonvarojen erilaisuus ja riittävyys. Kierrätys. Energian tuotanto ja kulutus.</p> <p>Oma lähiluonto ja maailman arvokas luonto.</p> <p>Positiivinen toiminta yksilöinä ja yhdessä, kansalaisaktiivisuus.</p>	<p>Tutustutaan erilaisiin luonnonvaroihin oppilaan ikätason mukaisesti. Tutustutaan kierrätykseen ja opetellaan alusta alkaen kierrättämään kaikki mahdollinen. Tuunataan tarpeettomasta tarpeellista.</p> <p>Tutustutaan lähiluontoon havainnoiden sekä retkeillen ja maailman luontoon dokumenttien sekä muun informaation avulla.</p> <p>Roskien kerääminen ja muut tempaukset. Ympäristönsuojelujärjestöihin tutustuminen. Oman</p>

Oppilas ymmärtää paikallisen ympäristön arvon.	Vesilahden luontokohteet ja lajisto, maisema ja sen muutokset	toiminnan tarkkailu esim. energian- tai vedenkulutuspäiväkirja.
Oppilas oppii hahmottamaan eri tasoisia ympäristöongelmia.	Ajankohtaiset ja ”unohdetut” ympäristöongelmat meillä ja muualla.	Tutkitaan erityisesti oman kunnan luontoa ja luontokohteita. Pyritään vierailemaan erilaisissa ympäristöissä. Luontoharrastajien ja muiden asiantuntijoiden vierailut. Pohditaan lähialueiden rakennetun ympäristön muuttumista ajassa esim. valokuvien ja karttojen.
Oppilas oppii ymmärtämään omien valintojen merkitystä ja kasvaa kohti hyvää kuluttajatietoisuutta.	Kuluttajavalinnat, kulutustietoisuus, tuotteiden elinkaari, energiankulutus.	Tutustutaan esimerkiksi erilaisiin projekteihin tai ryhmittäin ympäristöongelmiin, niiden syihin, seurauksiin ja ratkaisuihin. Mediaseuranta- ja analyysi eri ympäristöongelmista.
Oppilas ymmärtää kaikenlaisen elämän arvon.	Uhanalaiset ja yleiset lajit ja elinympäristöt.	Seurataan uutisia, tutustutaan mainoksiin ja niiden maailmaan, selvitetään tuotteiden matkaa alusta aina kuluttajien käyttöön asti ja päätymistä jätteeksi ja matkalla kulutettua energiaa.
Oppilas perehtyy koulun toiminnan ympäristövaikutuksiin.	Koulun ja erioppiaineiden materiaalin- ja energiankulutus ja jätteen tuotto.	Tutustutaan joko useampiin tai tiettyihin uhanalaisiin lajeihin ja/tai elinympäristöihin sekä pohditaan uhanallisuuden syitä. Selvitetään yleisten lajien ja elinympäristöjen kirjoa ja mietitään yleisyyden syitä ja seurauksia.
Oppilas tutustuu ruuantuotannon ympäristövaikutuksiin ja etiikkaan.	Ruuantuotantoon tutustumien, lähiruoka, ruuan puhtaus, eettisyys, reiluus.	Tehdään ruoka- ja kiinteistöhuollon kanssa yhteistyötä esim. ruokailun ja jätehuollon suhteen. Oppilaat havainnoivat ohjatusti koulun toimintaa. Pohditaan jokaisen oppiaineen vaikutusta ympäristöön ja ihmisen ympäristökäyttäytymiseen.
Oppilas innostuu ottamaan perheensä mukaan ympäristövastuulliseen toimintaan.	Kodin ympäristövaikutukset.	Tutustutaan erilaisiin materiaaleihin erilaisiin tapoihin tuottaa ruokaa, vieraillaan mahdollisuuksien mukaan lähikaupassa ja mietitään erilaisten ruokaostosten vaikutuksia. Hoidetaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä kasvimaata tai puutarhaa tai kerätään metsästä marjoja tai sieniä.
		Tehdään päiväkirjaa tai pienimuotoista selvitystä oman kotitalouden kulutuksesta ja tavoista ja pohditaan erilaisia vaihtoehtoja toimia.

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuusien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

TAVOITTEET:	ESIMERKKISISÄLTÖJÄ:	TOTEUTTAMISTAPOJA:
<p>0-2.lk: Oppilas oppii kertomaan itsestään ja tunteistaan sekä ottamaan toiset huomioon: kuuntelemaan toisia, odottamaan vuoroaan ja ottamaan toisten tunteet huomioon.</p> <p>3-4.lk: Oppilas oppii esittämään ja perustelevaan mielipiteitään sekä kysymään kysymyksiä. Oppilas oppii myös hyväksymään toiset ihmiset heidän erilaisista ominaisuuksistaan huolimatta.</p> <p>5-6.lk: Oppilas oppii hyväksymään ja arvostamaan itseään. Hän oppii myös asettumaan toisten asemaan ja ymmärtämään, että muualla tapahtuvat asiat vaikuttavat myös häneen itseensä globaalissa maailmassa.</p> <p>7-9.lk: Oppilas oppii ottamaan enemmän vastuuta itsestään ja koulunkäynnistään. Hän oppii vaikuttamaan asioihin yhteisössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Hän oppii myös suunnittelemaan omaa tulevaisuuttaan ja uskomaan, että voi vaikuttaa siihen.</p>	<p>Harjoitellaan vastuun ottamista omasta itsestä ja omasta toiminnasta sekä itsensä tuntemista.</p> <p>Oppilas saa välineitä itsetuntonsa vahvistamiseen sekä stressin hallintaan.</p> <p>Harjoitellaan tunnetaitoja ja toisten tunteiden tulkintaa.</p> <p>Opetellaan työskentelytaitoja, toisten kuuntelemista ja oman vuoron odottamista sekä yhteisten pelisääntöjen noudattamista.</p> <p>Harjoitellaan paikallista ja kansainvälistä vaikuttamista sekä väittelytaitoja.</p>	<p>Tehdään yhteistyötä eri tasoilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kouluissa: oppitunneilla pari- ja ryhmätyöt sekä yhteistoiminnallinen oppiminen, tukioppilastoiminta, oppilaskuntatoiminta, opettajien keskinäinen yhteistyö sekä yhteistyö muun koulun henkilökunnan kanssa, oppilashuolto, välkkäri-toiminta, KiVa-koulutoiminta (1.lk, 4.lk, 7.lk), vuorovaikutusleikki (0-2.lk) • koulujen välillä: oppilaskuntien vetämä toiminta, 6.-luokkalaisten tutustumispäivät tulevaan luokkaansa, yhteistyö alakoulujen ja yläkoulun välillä esim. <ul style="list-style-type: none"> - yläkoululaiset jakavat tietoaan ja kokemuksiaan kehitysyhteistyöstä ja muista kv-kontakteistaan alakoululaisille - yläkoululaiset saduttavat 0-2.-luokkalaista tai keksivät itse sadun, jonka he sitten kuvittavat kuvataiteen tunnilla ja jonka he käyvät lukemassa 0-2.-luokkalaiselle - yhteistyö alakoulun ja yläkoulun vieraiden kielten opetuksessa vuorovaikutus-teemalla • kunnassa: nuorisotoimi, kirjastotoimi, seurakunta • seutukunnassa: hankkeet • ulkomailla: sähköinen yhteistyö (esim. eTwinning), vierailijat, kummioppilastoiminta, kehitysyhteistyöhankkeet, ystävyyskoulut, oppilasvaihto <p>Tehdään tutustumiskäyntejä.</p>

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

TAVOITTEET:	SISÄLLÖT:	TOTEUTTAMISTAVAT:
<p>Oppilaat oppivat kohtaamaan toisiaan ilman arvottavia ennako-oletuksia.</p> <p>Oppilas oppii arvostamaan inhimillistä moninaisuutta samankaltaisuuden kautta.</p> <p>Oppilas osaa arvostaa sekä omaa että toisen ainetlaatuisuutta.</p> <p>Oppilas oppii löytämään sekä arvostamaan omia vahvuuksiaan sukupuolesta riippumatta.</p> <p>Oppilas kehittää valmiuksiaan edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa.</p>	<p>Monenlaisiin lapsiin tutustumista sekä omassa että vaihtelevissa toimintaympäristöissä.</p> <p>Yhteistyö lähiympäristön järjestöjen ja esim. erityiskoulujen kanssa (ystävyyssuokkatoiminta)</p> <p>Omien ennakoasenteiden tunnistamista, tutkimista sekä muuttamista.</p> <p>Erilaisiin työskentelytapoihin ja toimintamalleihin tutustumista.</p> <p>1.-2. vuosiluokalla:</p> <p>Leikin kautta oppilaat oppivat löytämään yhdistäviä tekijöitä erilaisten ihmisten välillä.</p> <p>Harjoitellaan leikin avulla erilaisia rooleja ja ammatteja.</p> <p>3.-4. vuosiluokalla:</p> <p>Yhteistoiminta erilaisten oppijoiden kesken</p> <p>Harjoitellaan erilaisia työskentelytapoja ja pyritään löytämään omat vahvuudet oppijoina samalla kunnioittaen toisten erilaisia tapoja ja ominaisuuksia.</p>	<p>Vesilahden koulujen välillä opettaja- ja luokkavaihtoja (esim. puolet luokasta ja opettaja vaihtavat paikkaa)</p> <p>Vierailuja puolin ja toisin esim. erityiskoulujen kanssa (ystävyyssuokkatoimintaa)</p> <p>Teknologian käyttö yhteydenpidossa</p> <p>Oppilas itse tutustuu ja hankkii tietoa</p> <p>Erilaisten työskentelytapojen tuominen arkipäiväiseksi (erilaiset oppimistavat ja -tyylit kunniaan)</p> <p>1.-2. vuosiluokalla:</p> <p>Ohjataan poikia perinteisiin tyttöjen leikkeihin ja toisinpäin, tai leikitään kaikki yhdessä sekaryhmissä.</p> <p>Ystävyyssuokkatoiminnan aloittaminen esim. lähialueen erityiskoulun kanssa</p> <p>3.-4. vuosiluokalla:</p> <p>Jatketaan ystävyyssuokkatoimintaa, vierailuja ja luokkavaihtoja puolin ja toisin teemalla mitä voimme tehdä yhdessä?</p> <p>Oppilaiden vanhemmat tulevat vierailemaan kouluihin ja kertomaan omista ammateistaan (erityisesti jos esim. jonkun oppilaan äiti on poliisi, isä sairaanhoitaja jne.)</p>

	<p>Tutustutaan erilaisiin ammatteihin ja urapolkuihin painottaen sukupuolten tasavertaisia mahdollisuuksia.</p> <p>5.-6. vuosiluokalla: (2016) Olympialaiset/Paralympialaiset</p> <p>Oma aktiivisuus oppijana ja omien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen</p> <p>Sukupuolten välinen tasa-arvo koulussa</p> <p>Työelämään tutustumista, omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistamista</p> <p>7.-9. vuosiluokalla: Järjestötoimintaan tutustuminen ja osallistuminen</p> <p>Sukupuoliroolien yhtäläiset mahdollisuudet työmarkkinoilla</p>	<p>5.-6. vuosiluokalla: Ystävyyssuokkatoiminta jatkuu</p> <p>Paralympialaisten järjestäminen ja toteutus</p> <p>Aamunavausten, erilaisten teemapäivien ja "tietoiskujen" järjestämistä ja suunnittelua (oppilaat itse toteuttavat)</p> <p>Yritys- ja työpaikkavierailuja</p> <p>Erilaisissa projekteissa kiinnitetään erityishuomiota työtehtävien tasaiseen jakaantumiseen tyttöjen ja poikien kesken</p> <p>7.-9. vuosiluokalla: Oppilaat entistä aktiivisemmin itse hankkivat tietoa, tutustuvat ja osallistuvat eri järjestöjen toimintaan (esim. Seta, Näkövammaisten keskusliitto...)</p> <p>Työpajatyöskentelyä</p> <p>TET-jaksolla painopiste sukupuoliroolien murtamisessa (tutustutaan monipuolisesti eri aloihin)</p>
--	--	--

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS: Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus/ **Kulttuuritietoisuuden herättely**

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuva ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnustetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä. Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä

käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

TAVOITTEET	ESIMERKKISISÄLTÖJÄ:	TOTEUTTAMISTAVAT
<p>Huomioidaan, ylläpidetään ja kehitetään paikallista kulttuuriperintöä.</p> <p>Otetaan huomioon myös muualta tulevaa kulttuuriperintöä.-> vastavuoroisuus!</p> <p>Käytetään erilaisia kieliä (esim. maailmankielet, tieteenalojen kielet, symbolijärjestelmät yms.) luontevasti koulun arjessa. -> monikielisyys ja monilukutaito</p>	<p>Opsin mukaisia sisältöjä käsitellään kulttuuri- ja kielitietoisuutta herättelevän teeman mukaisesti.</p>	<p>Pyritään kirjaamaan vuosisuunnitelmaan ajankohtaisia mahdollisuuksia hyödyntäen. Suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös oppilaiden ja huoltajien osallistaminen. Lukuvuoden aikana teema kulkee mukana rinnastaen ja jaksottaen. Lisäksi voidaan järjestää esim.</p> <ul style="list-style-type: none">-teemapäiviä-teemaviikkoja-pajapäiviä-päivänavauksia-kielisuihkuja-kerhoja-kielikahviloita-juhlapäiviä-vierailijoita ja vierailuja-oppilasvaihtoa ja leirikouluja-jne.